

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր
ՍԵԱՆԱ ԼՃԻ ԷԿՈԼՈԳԱԿԱՆԳԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ, ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ 2010 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԻՋՈՑԱԴՈՒՄՆԵՐԻ

h/h	Միջոցառման անվանումը	Հանձնարարականի կատարվելիք աշխատանքների և միջոցառումների համառոտ նկարագիրը	Կատարման պատասխանատուն	Համակատարողը	Ժամկետը	2010թ. ֆինանսավորման աղբյուրը և պահանջվող գումարը (հազար դրամ)
<u>1 Կառավարման համակարգի կատարելագործում</u>						
1.1	«Սևան» ազգային պարկի կառավարման համակարգի կատարելագործում	Սևանա լճի և նրա ջրհավաք ավազանի գետերի ջրերի աղտոտվածության մոնիտորինգի իրականացում	ՀՀ Բնապահպանության նախարարություն	ՀՀ ԳԱԱ /համաձայնությամբ/	2010թ. և շարունակական	“Շրջակա միջավայրի վրա ներգործության մոնիտորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարվող “Ջրային օբյեկտների և օդային ավազանի աղտոտվածության վիճակի մոնիտորինգի ծառայություններ” ծրագրի շրջանակներում:
		Սևանա լճում և նրա ջրհավաք ավազանում հիդրոկենսաբանական և հիդրոօդերևութաբանական մոնիթորինգի իրականացում:	ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ՀՀ ԳԱԱ /համաձայնությամբ/		«Հայպետհիդրոմետ» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2010թ. ընթացքում կատարման ենթակա պետական նշանակության հիդրոօդերևութաբանական աշխատանքների ծրագրին համապատասխան

		<p>“Սևան ազգային պարկ” ՊՈԱԿ-ի կառավարման խորհրդի ստեղծում:</p>	<p>ՀՀ բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ՀՀ արդարադատության , ՀՀ ֆինանսների , ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների , ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ առողջապահության, ՀՀ գյուղատնտեսության, ՀՀ քաղաքաշինության, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների, ՀՀ մշակույթի նախարարություններ, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության և ՀՀ կառավարությանն առնթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեներ, ՀՀ Գեղարքունիքի, ՀՀ Վայոց Ձորի, ՀՀ Սյունիքի մարզպետներ, ՀՀ ԳԱԱ</p>	<p>2010թ.</p>	
--	--	--	--	--	---------------	--

	<u>2. Սևանա լճի ջրհավաք ավազանի բնապահպանական և բնօգտագործման գործառնությունների կատարելագործման միջոցառումներ</u>					
2.1	Զբոգտագործման պլանների մշակում և հայտերի ներկայացում պետական լիազորված մարմնին	Գյուղատնտեսական, արդյունաբերական և կենցաղային ջրօգտագործման տարեկան ծրագրերի կազմում, ջրասակավության դեպքում Սևանա լճից ջրթողումների պահանջարկի հիմնավորում, էկոլոգիական թողքերի ծավալի սահմաններում:	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե, Մարզպետներ		2010թ և շարունակական	-
	Զբոգտագործման տնտեսական արդյունավետության վերլուծություն և դրա հիման վրա ջրօգտագործման արդյունավետության բարձրացման ուղղված նպատակային ծրագրի մշակում, հաշվի առնելով նաև Սևանա լճից ջրառի ծավալների սահմանման ժամանակ Սևանա լճի բուսական աշխարհի՝ մասնավորապես անտառային տարածքների պահպանման, ինչպես նաև այլ նպատակով օգտագործվող ջրաքանակները:	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե, ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն		ՀՀ բնապահպանության, ՀՀ գյուղատնտեսության, ՀՀ առողջապահության, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություններ, մարզպետներ		
	Լճի մակարդակի բարձրացման հետևանքով առաջացող ջրածածկվող տարածքների, շինությունների և հաղորդակցուղիների իրացման գործընթացների		ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ՀՀ տրանսպորտի և կապի, ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություններ,		

		վրա մոնիտորինգի սահմանում՝ ընդգրկելով Սևանա լճի հիմնահարցերի հանձնաժողովի կողմից մշակված միջոցառումները:		ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետ		
		Ուսումնասիրություններ լճի մակարդակի բարձրացման հետևանքով ջրի տակ մնացող վարձակալած տարածքների կարգավիճակի փոփոխության և վնասված սեփական գույքի փոխհատուցման հետ՝ ընդգրկելով Սևանա լճի հիմնահարցերի հանձնաժողովի կողմից մշակված միջոցառումները:	ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն		
2.2	Սևանա լճի ջրհավաք ավազանում կենդանական ռեսուրսների հաշվառում, օգտագործման թույլատրելի չափաքանակների սահմանում	Կենդանական ռեսուրսների, այդ թվում. ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառում և օգտագործման թույլատրելի չափաքանակների սահմանում	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	ՀՀ ԳԱԱ /համաձայնությամբ/	2010թ և շարունակական	Պետբյուջե՝ 7526.0 «Սևանա լճում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառում»
2.3	Սևանա լճի և դրա ջրհավաք ավազանի տարածքում մարզերի և համայնքների ըստ ոլորտների սոցիալ-տնտեսական զարգացման երկարաժամկետ ծրագրերի մշակում	Արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, տրանսպորտի, կապի, տուրիզմի, քաղաքաշինության և բնապահպանության ոլորտների զարգացման միջոցառումների մշակում	ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ գյուղատնտեսության, ՀՀ քաղաքաշինության, ՀՀ բնապահպանության նախարարություններ	Մարզպետներ, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	2010թ և շարունակական	-
		Սևանա լճի և դրա ջրհավաք ավազանի տարածքում մարզերի և համայնքների	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն			Ամերածեշտ ֆինանսավորման աղբյուրները ակնկալվում է ներգրավել մասնավոր

		Էներգետիկայի ոլորտի սոցիալ-տնտեսական զարգացում				
2.4	Արտադրական և կենցաղային թափոնների տեղադրման համակարգի կատարելագործում	Գործող աղբավայրերի բարեկարգում և անհրաժեշտության դեպքում նորերի ստեղծում: Մարզի տարածքում կափարիչով աղբի կոնտեյներների տեղադրում, փակ թափքերով աղբատար մեքենաներով ապահովում, անխափան աղբաթափման ապահովում: Արտանետումների, արտահոսքերի և թափոնների թույլատրելի նորմերի սահմանում:	Մարզպետներ	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, ՀՀ առողջապահության նախարարություն, ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարություն	2010թ. և շարունակական	Միջազգային ֆինանսավորում՝ (ֆինանսավորման աղբյուրի հնարավորության հարցը ճշտման կարիք ունի)
2.5	Սևանա լճի ջրհավաք ավազանում առաջացած կեղտաջրերի մաքրում	Իրականացնել և սահմանել մոնիտորինգ Գավառ, Մարտունի և Վարդենիս քաղաքների կոյուղու մաքրման կայանների կառուցման, Սևան, Ջերմուկ, Գավառ, մարտունի և Վարդենիս քաղաքների կոյուղու ցանցերի վերակառուցման գործընթացների վրա և մշակել միջոցառումների հեռանկարային ծրագրեր ջրավազանի խոշոր համայնքների կոյուղացման ցանցերի աստիճանաբար կառուցման համար, առաջնահերթություն տալով Վարդենիկ համայնքին	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետ, ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	2010թ. և շարունակական	«Վերակառուցման և զարգացման Եորոպական բանկի աջակցությամբ իրականացվող Սևանա լճի բնապահպանական ծրագիր» և «Վերակառուցման և զարգացման Եորոպական բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Սևանա լճի բնապահպանական դրամաշնորհային ծրագիր»
2.6	Ձկան պաշարների համալրում	Արժեքավոր և հազվագյուտ ձկնատեսակների վերարտադրության	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետ, ՀՀ ԳԱԱ	2010թ. և շարունակական	Պետ.բյուջե՝ 60000.0 հազար դրամ

		ապահովում		/համաձայնությամբ/ ՀՀ ԳԱԱ /համաձայնությամբ/		
2.7	ԼՃի շրջակայքի շուրջ 5000հա անտառաշերտերի մաքրում, կոճղերի հեռացում եւ նոր անտառաշերտերի հիմնում	ԼՃի մակարդակը 6 մ բարձրացնալու հետ կապված ջրի տակ մնացող 600 հա անտառածածկ տարածքների ծառաթփային բույսերի հեռացում	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն		2010թ. և շարունակական	Պետ.բյուջե՝ 257468.7 հազար դրամ
2.8	«Սևան» ազգային պարկի պահպանություն, պարկում գիտական ուսումնասիրությունների և անտառտնտեսական աշխատանքների կատարման ծառայություններ	Պարկի տարածքի բնական էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային ու կենսաբանական բազմազանության, գենոֆոնդի, բնության ժառանգության պահպանություն, վերարտադրություն, գիտական ուսումնասիրություններ և շրջակա միջավայրի դիտանցի իրականացում	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	ՀՀ ԳԱԱ /համաձայնությամբ /	2010թ. և շարունակական	Պետ.բյուջե՝ «Սևան ազգային պարկի պահպանության, պարկում գիտական ուսումնասիրությունների, անտառտնտեսական աշխատանքների կատարման ծառայություններ »՝ 177350.0 հազար դրամ ֆինանսավորման ծավալով
2.9	Արփա-Սևան թունելի վերանորոգում	Արփա-Սևան ջրատարի կայուն օգտագործումը ապահովող “Արփա-Սևան” թունելի հիմնանորոգման ծրագրի իրականացում”	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե		2010թ. և շարունակական	Աբու-Դաբի Զարգացման հիմնադրամի աջակցությամբ